

**KEVADE 2 TEHNILISE SEISUKORRA HINNANG
JA
RESTAUREERIMISE VÕIMALUSED**

SERGEI ANOHHIN

Tallinn 2020

EESTI KUNSTIAKADEEMIA
Kunstikultuuri teaduskond
Muinsuskaitse ja konserveerimise osakond

Sergei Anohhin

**KEVADE 2 TEHNILISE SEISUKORRA HINNANG JA
RESTAUREERIMISE VÕIMALUSED**

(Kevade, 2, Tallinn, Harjumaa)

2019/2020 õppeaasta
Arhitektuuri konserveerimise ja restaureerimise täiendkoolituskursuse lõputöö

Tallinn 2020

SISUKORD

SISSEJUHATUS.....	3
1. AJALOOLINE ÜLEVAADE.....	4
1.1. Kassisaba asumi kujunemine.....	4
1.2. Kevade tänav. 2 elamu ajalooline kirjeldus	5
2. TÖÖ EESMÄRK.....	7
3. ÜLDINE SEISUKORD.....	8
3.1. Katus.....	9
3.2. Korstnad.....	11
3.3. Pööningu korrus.....	11
3.4. Sokkel.....	12
3.5. Välisviimistlus.....	13
3.6. Välisüksed.....	15
3.7. Aknad.....	15
3.8. Trepikojad.....	17
3.9. Siseviimistlus.....	19
4. VÄÄRTUSED.....	23
5. RESTAUREERIMISE VÕIMALUSED.....	27
5.1. Katus.....	27
5.2. Vihmaveesüsteem.....	27
5.3. Korstnad.....	28
5.4. Sokkel.....	28
5.5. Välisviimistlus.....	28
5.6. Uksed.....	29
5.7. Aknad.....	29
5.8. Trepikojad.....	30
5.9. Siseviimistlus.....	30
KOKKUVÕTE.....	31
KASUTATUD KIRJANDUS JA TEISED ALLIKMATERJALID.....	32
LISAD.....	33

SISSEJUHATUS

Objekt: Kevade 2

Asukoht: Kevade tänav 2, Kassisaba, Tallinn, Harjumaa.

Kuuluvus: Kaheksa korteriga üürielamu.

Ehitusaasta: 1891, pole mälestis.

Terviklikult säilinud Tallinnale iseloomulikud puitasumid ümber vanalinna on oma ulatuselt ainulaadsed kogu Euroopas. Märkimisväärne on ka nende kultuurilooline, ühiskonna arengut kajastavat roll. Järjest enam on viimasel kümnendil hakatud hindama puitasumite miljööd ning elamisväärtust.

Käesolevas töös esitatakse Paldiski mnt 3a/Kevade 2 kinnistul asuva elamu ajalooline ülevaade, seisukorra kirjeldus ja restaureerimise võimalused. Uuritav hoone paikneb Tallinna vanalinna muinsuskaitseala kaitsevööndis (mälestise registri number 2589) ja asub Kassisaba miljööalal. Hoone on märgitud linnaehituslikult ja arhitektuuriajalooliselt kui väga väärtuslik hoone. Hoone kuulub säilitamisele ja restaureerivas võtmes korrastamisele lähtuvalt üldplaneeringus kehtestatud tingimustest.

Uurimistöö teema valiti eelkõige autori huvist puitarhitektuuri ja miljööalade vastu. Käesoleva uurimistöö kirjutamiseks on kasutatud erinevaid arhiivi- ja kirjandusallikaid.

Illustratsioon 1. Asendiplaan. Allikas Maa-amet.

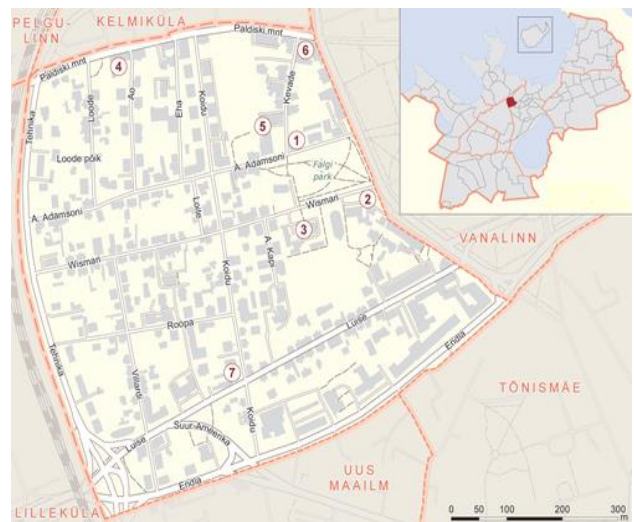

Illustratsioon 2. Krundiplaan. Allikas Maa-amet.

1. AJALOOLINE ÜLEVAADE

1.1. Kassisaba asumi kujunemine

Kassisaba linnaosa ajalugu ja areng on seotud kunagise Toompea eeslinnaga. Tõenäoliselt tekkis linnaosa vanem hoonestus praeguse Paldiski maantee äärde ning võimalik, et linnakindlustustuste vööndist kaarjalt eemalduv lääne poole suunduv maantee koos selle äärde ehitatud hoonete reaga andiski linnaosale Kassisaba nime. 17.-18. sajandil kandsid muldvallide nurgakohtadesse ehitatud kõrgemad tugipunktid “Katze” (kass) nimetust. Vanematel linnaplaanidel on Paldiski maantee nimeks mõnda aega Kassisaba. Järk-järgult laienes hoonestus ka põhja poole

hilisematele Kelmiküla aladele. Kiiremini, kui hoonestus, levis Kassisaba kohanimi. See oli kasutusel pea kogu Toompea eeslinna, sealhulgas ka Toompea eeslinna lõunapiiril Väike-Ameerika tänava kohta. Linnaosa läänepoolne piir kujunes välja 1870. aastal, kui rajati raudteetamm. Kassisaba eeslinna arengule on suurt mõju avaldanud Toompea oldermann H. H. Falck. Suures osas Falcki kulul rajati näiteks puiestee (praegune Toompuiestee) Tõnismäelt Balti jaamani ning samuti park A. Adamsoni ja Wismari tänavate vahele. Ajaloo poolest võib kõige väärtuslikumaks Kassisabas pidada tänavate võrku koos kruntide süsteemiga, mis arenes välja 17. sajandi keskpaigast kuni 19. sajandini. Arhitektuurne miljöo on Kassisabal aga võrreldes teiste puitasumitega kõige kontrastsem. Hoonestuses põimuvad omavahel eri ajastustest pärit majad ning siia on nõukogude ajal ehitatud ka enim olemasolevat keskkonda mahu poolest eiravaid hooneid. Sellegipoolest on Kassisaba linnaehituslikust küljest suhteliselt terviklik ala, mis paigutub küll suuremate liiklustrasside vahele, ent annab suurepärase pildi eelmise sajandi alguse Tallinna linnaruumi arengust. Kassisaba vanim säilinud hoonestuskiht on pärit 19. ja 20. sajandi vahetusest ning asetub Kelmiküla kanti ning Luise, Wismari, Villardi ja osaliselt Koidu tänavale, kus on siiani säilinud ka mitmed ühekordsed laia puitlaudisega elumajad, sagedamini esineb suhteliselt lihtne puitdekoratsioonidega kahekorruseline elamutüüp. 1920. ja 1930. aastatel on rajatud näiteks Ao tänav ning Uue-Maailma asumis Aasa, Pilve, Saturni ja Komeedi tänavad, mida mööda kõndides saab päris hea ülevaate kolmekümnendate aastate eeslinna üürimaja tüpologia.

1.2. Kevade tänav 2 elamu ajalooline kirjeldus

Tallinnas, Kesklinna linnaosas aadressiga Kevade tn 2 ehitisregistri kood 101017191 asub 1034 m² pindalaga kinnistu katastritunnus 78401:101:1181, sihtotstarbeks 75% elumumaa ja 25% ärimaa. Sellel kinnistul asuvad kaks hooned, Paldiski mnt 3a aluse pindalaga 239 m², Kevade 2 aluse pindalaga 160 m². Kinnistu on tasane üksikute suurte puudega ristkülikukujuline maa-ala, Kevade 2 hoone on juurde ehitatud paekivist hoonele Paldiski mnt 3a. Kinnistu ümbritsev piirdeaed ja väravad on rajatud puitkonstruktsioonis metallpostidel. Kevade 2 hoone on ehitatud 1891 aastal Lenderi tüüpi puitmaja. Arhitekt Voldemar Lender. Omanikuks oli Tõnis Saarmann, kes 1891 aastal ostis krunti kus asus kokku 5 maja, kaks kivist ja kolm puidust. Enne natsionaliseerimist 1937 aastal oli majas kaheksa korteri. Maja oli natsionaliseeritud 25. septembril 1940 a. ja alates 1941 a. oli

valdajaks „Tallinna Linna saunade ja pesumajade Trust“ ja hiljem kuni 1994 a. Teeninduskombinaat „Kiir“.

Illustratsioon 3. Kevade 2 maja esifassaad.

Hoone ja selle konstruktsioonid on välisilmelt ehitusaegses seisundis. Objekti kõige väärtuslikum ehitusosa on originaalkehandi rikkalik esifassaad mida ilmestavad saelõikekaunistused viilu vintskapi räästal. Lisaks väärib säilitamist tervikuna kogu maja puitfassaad, koos akende ja ustega. Kõik puitprofiilid, mida on fassaadis kasutatud, on väärtuslikud ja loovad majast ühtse terviku. Hoone on 2-korruseline 8-teljeline piki küljega tänava poole, kolme sissepääsuga hoovipoolt. Majal on tavapärase püstlaudadest vahevöö ja viil, krohvitud paekivisokkel, põikviil poolümaraknaga ja profileeritud sarikaotsadega. Manustega vanad puitaknad. Kaks puitrepikoda kolme sissepääsuga on hoovi poolt. Hoone seinad on rõhtpalkidest ja kaetud laudvoodriga. Korterelamu on sümmeetrilise esifassaadiga keskse katusefrontooniga. Kolmnurkfrontooni talaotste alt algavad laiad vertikaalsed liseenid. Katusekatteks on olnud valtsplekk. Hoonel on lahtine räästalahendus saeristlõikega sarika- ja talatoetusega.

Illustratsioon 4. Vaade fassaadile hoovi poolt.

2. TÖÖ EESMÄRK

Käesolev töö on tehtud korterelamu restaureerimiseks ja laiendamiseks. Kavandatava arhitektuurse projektiga muudetakse käsitletava korterelamu lahendus selliselt, et võetakse kasutusele hoone katusekorrus, tõstes seda hoovi poolt ja ehitades välja eraldiseisev korter. Ehitusregistri järgi paikneb hoones 8 korterit, projektiga nähakse ette korterite ühendamist 4 korteriks. Korterid planeeritakse ümber selliselt, et oleks tagatud kaasaegsed elutingimused. Välisilmet muudetakse mõnevõrra katuste tõstmise hoovipoolse trepikodade mahu osas. Lisavalguse saamiseks katusekorruse eluruumidesse paigaldatakse velux katuseaknad. Vahetatakse kogu katuse katusekate, ja fassaad restaureeritakse.

3. ÜLDINE SEISUKORD

Tegemist on rõhtpalkmajaga. Seda näeb hästi pööningul, kus viimased palgired on nähtaval. Rõhtsalt asetsevad palgid on tahatud kanti, palkseina paksus on ca 15cm. Palgivahed on takutatud. Akna- ja ukseavade külgedel on tenderpostid, mis on ühtlasi viimaste lengideks. Tenderpost on kohati näha välisel vaatlusel.

Illustratsioon 5. Akna tenderpost.

Tenderpostidel on hoone konstruktsioonilisest aspektist väga tähtis ülesanne – need hoiavad koos rõhtpalkseina katkestusi, mis on põhjustatud akendest ja uustest. Sein püsib tänu tenderpostidele stabiilne ja sirge, ei hakka „lainetama”. Hoone on rõhtpalkseintega ja kaetud laudvoodriga. Kandvad seinad on rõhtpalkidest 15cm, vaheseinad on rõhtprussidest 7,5cm. Ühenduseks on tappühendused. Välisseinad on kaetud laudvoodriga. Hoonete vaheseinad ei ole kandvad seinad, vaid nad tagavad hoone üldjäikuse ja vähendavad olemasolevate vahelagede läbivajumist. Esimese ja teise korruse olemas olev põrand on ehitatud puidust puittaladel sammuga ~90cm. Laetalade vahel on raske 30mm paksune savikiht ja selle peal saepuru – liivasegu ~15cm. Elutubade lagedel on krohvimattidel paks krohvikihit, köökides ja esikutes on voodrilauad. Olemasolev katuse kandekonstruktsioon on puidust sarikatest, mis omakorda toetuvad postide abil katuselae taladele ja müürlatile. Nõukogude ajal on hoonel läbi viidud mitmed remondi ja parandustööd mis on hoone siseviimistluse ilmet moonutanud ja paigaldatud ebasobiv eterniitkate. Kadunud tänavapoolsel fassaadil akna luugid ja esimese trepikoja varikatus. Esifassaadil kolmnurkfrontoonil puudub lipuvarras, mis praegu asub maja hoovi poolt trepikodade vahel.

3.1 Katus

Katusekate on amortiseerunud, eterniitahvlid on sammaldunud ja pragunenud, puuduvad harjalauad. Olemasolev katusepealne renn on amortiseerunud ning ei täida oma funktsiooni.

Illustratsioon 6. Sammaldunud katus.

Katusekonstruktsioonid on avariilises seisukorras. Mitmed sarikad on katuse läbijooksudest läbi mädanenud ja pehkinud ning vajavad kohest toetamist, võimalusel asendamist või proteesimist. Vee tungimine pööningule on tõsine probleem, sest märgab ka vahelae konstruktsioone.

Illustratsioon 7. Katkine ja mädanenud katuse sarikas.

Suuremad niiskuskahjustused on neelukohtades ning korstnakraede ümber, kus ka aluslaudis on osaliselt mädanenud.

Illustratsioon 8. Lagunenud sarika ots.

Illustratsioon 9. Lagunevad eterniitplaadid.

Sarikatele on lisatud tugiprussid, kui vahetati katuse plekk eterniitplaatidega.

Illustratsioon 10. Sarikatele lisatud tugiprussid.

3.2 Korstnad

Hoonel on kaks korstnat. Korstnad olid laotud punastest tellistest. Korstna otsade seisukord on väga halb, remont- ega hooldustöid ei ole teostatud. Visuaalse vaatlusena tundub, et korstnad lagunenud vihma- ja lumevee tagajärjel. Korstnate lagunemisel on eterniitplaadid purustatud. Korstnad on tuleohtlikud ning nende lagunemine hetkel jätkub.

Illustratsioon 11. Lagunenud korsten.

Illustratsioon 12. Korsten pööningul.

3.3 Pööningu korrus

Pööning on säilinud algsel kujul.

Illustratsioon 13. Vaade pööningule.

3.4 Sokkel

Sokliosa on laotud paekivist, sideaineks lubimört. Esinevad tugevad kahjustused, mis on tingitud eelkõige suurest niiskuskooormusest. Krohv on suures osas lahtine ja irdunud. Osaliselt on märgata tsementmördiga tehtud parandusi vundamendi seintel.

Illustratsioon 14. Katkine sokli veelaud.

Illustratsioon 15. Tsementmördiga parandatud sokel ja puuduv veelaud.

Lisaks puudub majal toimiv vihmaveesüsteem, mille tulemusena põhjustab katuselt langev vihmavesi kõige rohkem sokli märgumist hoone nurkades, sokli veelaud on osaliselt lagunenu. Remont- ega hooldustöid pole ammu teostatud. Kahjustuste peamine põhjus on vihmaveesüsteemi puudumine.

Illustratsioon 16. Sokel ja voodrilauad akende all Kevade tänava poolt.

3.5 Välisviimistlus

Välisseinte kahjustuste peamiseks põhjustajaks on liigne vesi, läbi katuse valguv ja vihmaveetorudest seinale voolav vesi. Vihmaveetorud on lagunemas või puuduvad üldse, vesi jookseb maja fassaadile.

Illustratsioonid 17, 18, 19. Puuduvad ja lagunened vihmaveetorud.

Objekti välisviimistluses on kasutatud hõõveldatud puitprofiile, fassaad on hooldamata, laudise värv kobrutab. Suuremat osa fassaadi katab profiiliga rõhtlaudis, seda on kasutatud hoone kõikidel seintel. Kolmnurkfrontooni talaotste alt algavad laiad vertikaalsed pilastrid. Esifassaadi seina otsades on nurgakaunistused.

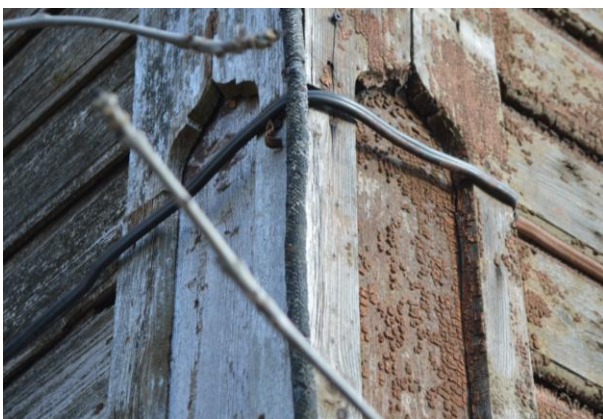
Illustratsioon 20. Kolmnurkfrontoon saelõikelise kaunistusega.

Akendel ja ustel on profileeritud katteliistud. Hoone esifassaad on väga rikkalik, lisaks profiiliga rõhtlaudisele on kasutatud palju erinevaid viimistluselemente. Esimese korruse akende all on karniis ja püstlaudis, lisaks on karniis ka kahe korruse vahel. Teise korruse akende all on samuti karniis ja rõhtne püstlaudis, kus aknaalused kohad on raamistatud laiade laudadega. Aknaalumised voodrilauad on peamiselt rahuldavas korras, kuid esinevad vihmavee voolamisest tekkinud kahjustused.

Pööningukorrusel on lihtne püstlaudis, korrust rikastavad profileeritud otstega pärliinid, mille alla on kinnitatud kaunistustoed, neli sarikaotsa on kahjustatud ja vajavad vahetamist.

Illustratsioon 21. Vaade otsafassaadile

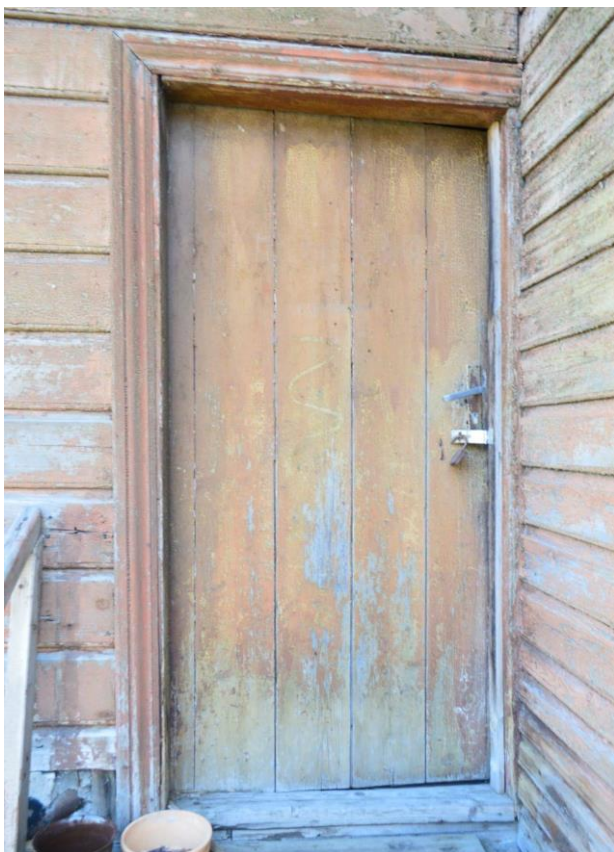
Illustratsioon 22. Nurga liist.

Illustratsioon 23. Trepikoja pööningu aken.

3.6 Välisüksed

Välisüksed on lihtsad vertikaalse laudisega nn põõn ukсед, mis koosnevad viiest 180x40 mm vertikaalsest laudadest ja 100x30 mm faasitud põõnaga, ukse lukkud on vahetatud ebasobilike vastu, säilinud on kaks originaal ust, üks uks on vahetatud nõukogude ajal. Uksed värvitud linnaõli värviga.

Illustratsioon 24. Välisüks väljast.

Illustratsioon 25. Välisüks seest.

3.7 Aknad

Hoonel on peamiselt kahe klaasiga kahele poolele avanevad aknad, sisemine raam ilma hingedeta, nn suveraam, välimised raamid on halvas seisundis, olevatel akendel osaliselt puuduvad klaasid ja mõned raami osad on mädanenud. Klaasid olid algselt kinnitatud linakittiga, kuid klaaside vahetusel asendati kitt liistuga, raamid on kaunistatud metallist nurgahingetega,. Akendel on tuulutusaknad. Korterite aknad on ristkujulise kujuga, pööningul on ühe raamiga poolringaknad, trepikodades on korteritega samasugused ristkujulised ja väiksemad ruudulised aknad, esimese trepikoja pööningu aken on kolmnurkne. On säilinud palju originaalseid aknasulgureid. Akende veelauad on kaetud plekkiga mis on roostes ja

vajab vahetamist. Tänavapoolsel fassaadil, esimese korruse akendel olid algselt puidust aknaluugid, mis on arvatavasti nõukogude ajal kadunud, jäänud on ainult seinapealsed hinged. Välimised akna liistud on heas korras, kuid vajavad puhastamist ja värvimist. Nii akendel kui liistudel värv kobrutab. Üldiselt on aknad rahuldavas seisukorras ja neid on võimalik taastada ja restaureerida.

Illustratsioon 26. Esimese korruse aken väljast.

Illustratsioon 27. Teise korruse aken seest.

Illustratsioon 24. Pööningu aken seest.

Illustratsioon 25. Esimese trepikoja aken pööningul.

Illustratsioon 28. Pööningu aken väljast.

Illustratsioon 29. Esimese trepikoja aken.

3.8 Trepikojad

Hoonel on kaks eenduvat trepikoda, mis on ehitatud püstpalkidest, väljast kaetud voodrilaudadega, seinad pole soojustatud, esimese trepikoja varikatus puudub ja välistrepp lagunemas. Teise trepikoja varikatus ja veranda on ehitatud nõukogude ajal ja on avariilises olukorras.

Illustratsioon 30. Vaade trepikodadele hoovist.

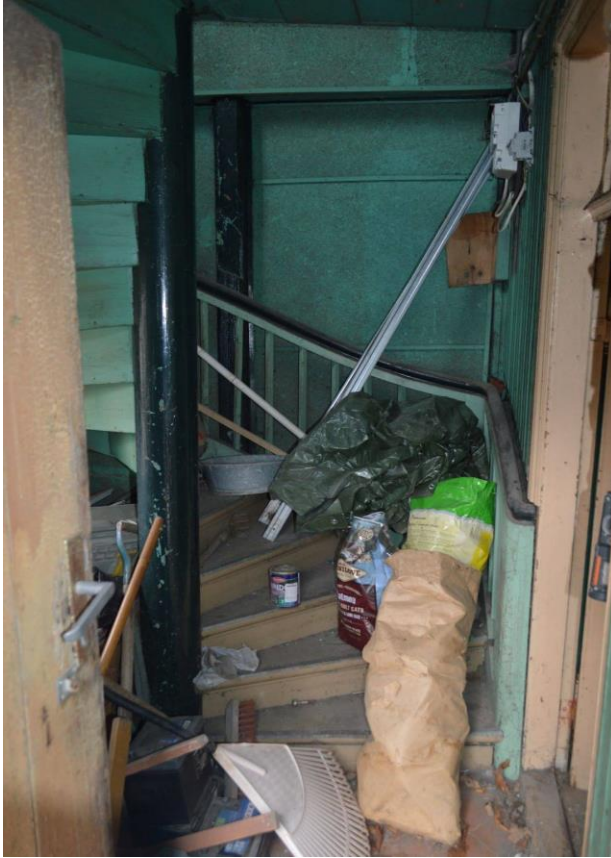
Esimese trepikoja kaudu pääseb maja esimese ja teise korruse korterite sisse mööda huvitava lahendusega keerd puittrepp, samast trepikojust on sissepääs pööningule. Trepp on rahuldavas seisundis.

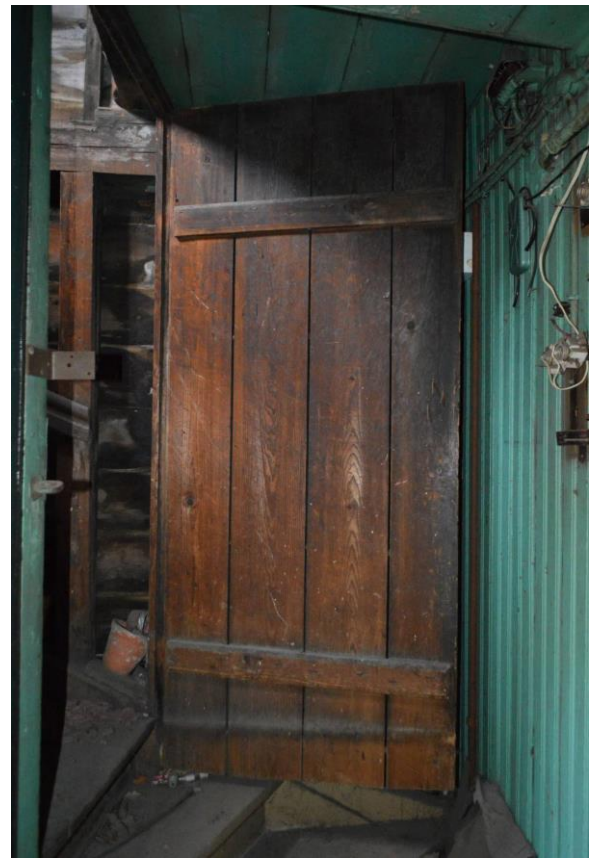
Illustratsioon 31. Vaade esimese trepile ülevalt.

Illustratsioon 32. Vaade esimese trepile alt.

Illustratsioon 33. Vaade esimese trepikoja trepile.

Illustratsioon 34. Sissepääs pööningule.

Teisel trepikojal on kaks sissepääsu, vasakpoolne esimesele korrusele ja parempoolne trepile mis viib teisele korrusele.

Illustratsioon 35. Vaade teise trepikoja sissepääsudele, katusele ja verandale.

Trepp on halvas seisundis neli esimesed astmed on mädanenud ja puudub osa balustreid. Vesi jookseb trepikotta sisse ning kahjustab treppi tugikonstruktsiooni.

Illustratsioon 36. Vaade teise trepikoja trepile alt.

Illustratsioon 37. Vaade teise trepikoja trepile ülevalt.

3.9 Siseviimistlus

Hoone vahelaed koosnevad puitlaudades, millele toetuvad lae- ning põrandalauad. Talade vaheline osa on täidetud liivaga. Esimese korruse põrandad on puidust pinnasele toetatuna. Pinnasele toetatud puitpõrand ei ole niiskusetehniliselt turvaline, tekib soodne keskkond mädanikke arenguks. Hoone vahelaed on kandevõime poolest üldiselt heas korras ja taastatavad, välja arvatud kahes toas kus vahelaed on katuse läbijooksu pärast osaliselt sisse vajunud ja vajavad taastamist.

Illustratsioon 38. Lagunenud lagi teise korruse korteri köögis.

Illustratsioon 39. Vaade teise korruse köögi sisse vajunud laele pööningult.

Põrandad on kaetud laia kuni 200 mm laudadega ja on rahuldavas korras.

Illustratsioon 40. Vaade toa põrandale.

Korterite esikute ja köökide laed on voodrilaudadest ja värvitud linaõlivärviga.

Illustratsioon 41. Vaade teise trepikoja laele teisel korrusel.

Siseseinad on rahuldavas seisukorras ja on kaetud tapeetidega, trepikodade- ja esikute seintel on profiiliga voodrilauad mis on säilinud algsel kujul.

Illustratsioon 42. Vaade köögi laele.

Illustratsioon 43. Esiku sein.

Elu toa laed algselt olid krohvitud, kuid nõukogude ajal olid kaetud puitlastplaadiga ja värvitud valgeks. Ainult ühes toas on säilinud algupärane krohvitud lagi koos lae karniisiga- ja rosettiga mida on võimalik taastada.

Illustratsioon 44. Algupärane krohvitud lagi koos lae karniisiga- ja rosettiga.

Igas korteris on olemas soemüüriaga pliit, kuid enamasti nad on halvas seisundis ja vajavad parandamist.

Illustratsioon 45. Ahjupliit soemüüriga köögis.

Illustratsioon 46. Soemüür toapoolt.

Illustratsioon 47. Vaade toale.

Korterite välisused on puitraam ukсед ülevalt valgmikuga. Säilinud on kõik sisemised viilungitega puitraam ukсед.

Illustratsioon 48. Korterite välisukse väljast.

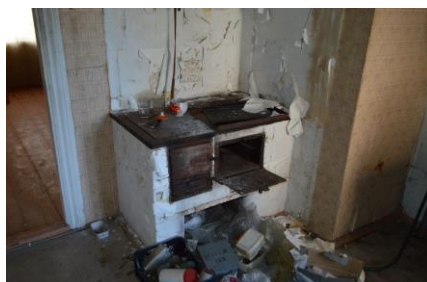
Illustratsioon 49. Korterite välisukse seest.

4. Väärtused

Ühes elutoas on säilinud stukk karniis ja rosetiga lagi. Korterite vahelisel esikutel on voodrilaudades laed ja seinad, põrandad on laiast 200 mm laudadest, mis on enamikutes tubadest hästi säilinud, kõik ukсед ja aknad vajavad taastamist, akende sulgurid, puittrepid, fassaadi voodrilauad ja pudust kaunistused (sarikate otsad, akna- ja ukse liistud, karniisid, pilastrid, nurgakaunistused, kolmnurkfrontooni lipuvarras). Korstnad. Vihmaveetorud ja lehtrid tuleb valmistada algsel kujul.

Illustratsioonid 50, 51. Tuulutuse akna sulgurid.

Illustratsioon 52. Ahjupliit.

Illustratsioon 53. Laeroseett.

Illustratsioon 54. Laekarniis.

Illustratsioon 55. Esimese trepikoja trepp teisel korrusel.

Illustratsioon 56. Esiku voodrilaudadest lagi.

Illustratsioon 57. Saelõikelised kaunistused.

Illustratsioon 58. Korruste vaheline karniis.

Illustratsioon 59. Korteri sisemine uks.

Illustratsioon 60. Korteri sisemine uks

Illustratsioon 61. Vaade korteri esiku laele.

Illustratsioon 62. Lipuvarras kolmnurkfrontoonilt.

Illustratsioon 63. Esimese korruse aken liistudega.

Illustratsioon 64. Fassaadi karniisid ja voodrilauad.

5. RESTAUREERIMISE VÕIMALUSED

Tuleb lähtuda põhimõtetest, et kui võimalik, siis tuleb teha parandusi ning mitte asendada vana uuega. Algupärased detailid fassaadil ning trepikodades tuleb taastada olemasolevate säilinud materjalide eeskujul. Restaureerimistöde käigus kasutada vaid looduslikud ja traditsioonilised ehitusmaterjalid.

5.1 Katus

Katus on olnud algselt valtsplekk- katus, hetkel amortiseeruv eterniit. Katusekonstruktsioonid on osaliselt avariilises seisukorras ning üksikud sarikad tuleb esimesel võimalusel asendada või toetada. Katusekatte väljavahetamise ajal on osa sarikaid tugevdatud, kuid töid on tehtud ebaprofessionaalselt. Tuleb kontrollida konstruktsioonide tugevust ning niiskussisaldust. Katus tuleb avada sarikateni, mädanenud ja kahjustatud puit proteesida või asendada, järgida originaalide mõõtmeid ja kuju. Võimalusel säilitada olemasolevaid poolpalkidest sarikaid. Saelõikelised sarikaotsad säilitada, vajadusel teha koopiad. Tänavapoolsel fassaadil vintskapi kandekonstruktsioonid säilitada ja teha puiduparandusi ning restaureerida. Taastada räästasõlm, kus sarikatele on paigaldatud tihelaudis. Roovitis ja aluskate paigaldada tänapäevasel viisil, järgnevalt paigaldada uus käsitöö valtsplekk- katus ja vihmaveetorud. Halvimal juhul tuleb kõik katuse kandekonstruktsioonid välja vahetada. Sellisel juhul uus katus peab järgima vana katuse lahenduse eeskuju – lahtine räästas, sarikate algupärane samm, saelõikelised sarika- ja talaotsad, katuse kalle. Uus katusekattematerjal valida valtsplekk. Värvida traditsiooniliselt mustaks või pruunikaspunaseks.

Pööningu väljaehitamisel on võimalus paigaldada katusele velux katuseaknad. Paigaldada kolmnurkfrontoonile puuduv lipuvarras.

Kõik katused vajavad igakevadist ja -sügist hooldamist. Hooldamata katustel kasvavad taimed ja sammal, need takistavad vee liikumist katusel ja hoiavad katusekatte niiskena, mis soodustab selle lagunemist.

5.2 Vihmaveesüsteem

Paigaldada tervele majale toimiv vihmaveesüsteem. Sadevesi juhtida katusepealsete valtsitud püstrennidega hoone välinurkadesse. Vihmaveetoru ei tohi paigaldada keset fassaadi.

Vihmaveetoru ots peab olema mitte kõrgemal, kui 15 cm kõnnitee pinnast. Enne kui hoonel ei ole toimivat vihmaveesüsteemi ei ole mõistlik alustada fassaadi korrastamisega.

5.3 Korstnad

Korstnad tuleb täiendavalt inspekteerida, korrastada ja muuta tuleohutuks. Korstnapitsid ladustada telliskividest uuesti ja krohvida tsement-lubikrohviga ning värvida valgeks. Korstnapits katta värvitud plekiga, et kaitsta korstnad liigse märgumise eest.

5.4 Sokkel

Vundamendi remondi lahenduseks oleks eelnevalt eemaldada tsementmördi parandused ja sammal ja siis krohvida sokli lubikrohviga. Lubikrohv on traditsiooniline krohv, mis ei kahjusta paekivivundamenti ja seob end väga hästi paekiviga. Lubikrohv kaitseb soklit niiskuse eest ja tagab vundamendis oleva niiskuse väljakuivamist.

Soklilaud on soovitatav asendada terves ulatuses. Praegu on soklilaud nurkadest osaliselt katki, mädanenud ning kiivas. Uus soklilaud peab olema kvaliteetsest puidust ja veesoonega ning paigaldatud õige kalde ja ulatusega üle sokli. Soklilaud kruntida ja värvida kolmes kihis linaõlivärviga. Soklilaua peale soovitatavalt paigaldada valtsplekk.

5.5 Välisviimistlus

Oluline on fassaadidetailide taastamine. Visuaalse vaatluse tulemusena ei saa anda korrektset ülevaadet hoone kandekonstruktsioonide seisukorrast. Selleks tuleb voodrilaudiseid eemaldada eelkõige probleemsetest kohtadest ja uurida seinapalkide olukorda ja niiskussisaldust. Palkide niiskuskahjustused tuleb täpselt välja selgitada enne fassaaditööde teostamist. Pehkinud ja niiskuskahjustustega palgid tuleb välja vahetada. Väiksemad asendamisega teha „plommides“. Kahjustunud või muu materjaliga asendatud palgid tuleb seinast eemaldada. Välisein tuleb parandada originaalmaterjaliga, palk palgiga. Selleks võib kasutada vanamaterjaliladudest leitavat vana palki, selle puudumisel kasutada uut palkmaterjali, mis peab olema kuivanud ja vana seinaga ristlõikes samades mõõtmetes. Palgiparandustes kasutada pool- poolega sidumistehnikat. Taastada mädanenud tenderpostid esimese korruse akna ümber. Ühenduskohtade kinnitamiseks kasutada puupunne, võib kasutada ka välitingimustesse sobivaid naelu ja kruve. Kõik palgivahed korralikult takutada.

Hoovi poolse veranda ja varikatus tuleb taastada algupäraseks, vajadusel ehitada uus vundament paekividest ja krohvida.

Originaallaudis säilitada võimalikult suures ulatuses. Tsaari aegne puit on enamasti hea kvaliteediga, piisava paksusega ning on vastupidav. Selleaegsed puitfassaadid on algupäraselt värvitud linaõlivärviga. Vanad voodrilauad tuleb kõigepealt puhastada vanast värvist. Originaalsete profileeritud piirdelaudade eeskujul valmistada koopiad ülejäänud akendele ja ustele. Puuduvad või hävinud aknakarniisid valmistada samuti säilinud karniiside eeskujul. Kahjustatud nurgalauad vajadusel asendada võimalikult originaalilähedasega.

Kasutatavad töövõtted ei tohi kahjustada laua pinda, seetõttu liivapritsi kasutamine on välistatud. Kõige parema tulemuse annab kaabitsa ja traatharjaga puhastamine. Vajadusel täita väiksemad praod ja lõhed puidus linakitiga. Värvida puit kolmes kihis linaõlivärviga. Värv tuleb pintsliga puitpinda sisse hõõruda, kasutada ei tohi värvirulli. Värvitoonid peavad olema ajastutruud, pigem pastelsed. Puidust välisvoodri eluiga on õige hoolduse puhul pikk (aastakümneid).

5.6 Uksed

Hoone originaalsed hoovipoolsed välisüksed on säilinud originaalina, need on vaja restaureerida ja värvida linaõlivärviga, paigaldada sobivad lukud ja käepidemed. Nõukogude aegne uks vahetada, selleks tuleb valmistada uus puit põõn uks olemasolevate kujul. Kõik korterite välisüksed valgimikuaknaga ja sisse üksed tuleb restaureerida ja värvida linaõlivärviga. Paigaldada ajastutruud käepidemed. Uste restaureerimisel kasutada samu meetodeid, mis akende juures. (vt. 5.7 Aknad)

5.7 Aknad

Selleaegsed aknad on traditsiooniliselt valmistatud tihedasüülisest okaspuidust, klaasid on ette kitud linaõlikitiga, aknad on värvitud linaõlivärviga, toon valge. Hooldamata aknad tuleb restaureerida. Selleks tuleb aknad nummerdada, kontrollida akende kinni-lahti käidavust. Tänapäevaks säilinud originaal puitaknad tuleb restaureerida. Pehkinud puit tuleb kõrvaldada ja teha puiduplommimised. Vana värv ja kitt eemaldada kuumaõhupuhuriga ja kaabitsaga, lihvida ettevaatlikult liivapaberiga. Välimisel aknal tuleb klaasid kindlasti ette kittida traditsioonilise linaõli kittiga. Kasutada 3-4 mm paksust klaasi, vanamaterjaliladudest võib leida vana klaas, klaaside fikseerimiseks kasutada klaasimistiftid vasest. Originaalakende

puhul kasutada klaaside paigaldamisel kitti. Aknaraamid tuleb puhastada ja kruntida värnitsa-tärpentiini krundiga, krunt tagab värvi ja kiti nakkuvuse puiduga, ning värvida õhukese linaõlivärvi kihiga vähemalt kaks korda, vajadusel enam. Võimalusel tuleb kindlasti korrastada akende metallosad: hinged, kremoonid, nurgikud. Akna furnituuride viimistlemisel kasutada ajastutruud töövõtteid. Aknad viimistleda linaõlivärviga, toon valge. Akende tihendamisel kasutada takku. Vajadusel valmistada originaalile sarnaselt kaheraamsed aknad, eelistades kasutada lülipuitu. Akna furnituuris järgida olemasolevates originaalakendes kasutatud elemente. Puuduvad aknakarniisid ja piirdelauad valmistada originaalide koopiana. Pööningukorruse aknad on osaliselt säilinud. Aknad restaureerida eespool mainitud meetodil. Puuduvad aknad valmistada originaali koopiatena. Esifassaadile valmistada puidust uued akna luugid. Värvida fassaadiga samas toonis linaõlivärviga.

Akende paremaks restaureerimiseks on mõistlik viia need töökotta

5.8 Trepikojad

Trepid vajavad restaureerimist ja puuduvad detailid tuleb olemas olevate detailide eeskujul uuesti valmistada. Säilitada ja restaureerida puittrepid koos käsipuudega, likvideerida kulunud astmed, tugevdada käsipuude kinnitusi, plommida kahjustunud trepitalasid. Samuti välimine puidust trepp restaureerida. Treppide restaureerimisel kasutada samu meetodeid, mis akende juures (vt. 5.7 Aknad). Trepikodade välisseintele tuleb paigaldada tuletõkkeplaat, soojustada tseluvillaga ja katta voodrilaudadega või kipsplaatidega seest poolt. Kõik trepikoja seintel olevad kommunikatsioonid tuleb silma eest ära peita ja leida nutikad lahendused seinade konstruktsioonides või kasutades olemasolevaid kappe. Säilitada ja restaureerida trepikodade aknad.

5.9 Siseviimistlus

Algselt hoones oli projekteeritud 8 korteri, kuid parem oleks nad ümber ehitada 4 suuremaks kõige mugavusega kolmetoaliseks korteriteks, väikse wc asemel ehitada uued suuremad wc ja duširuumid esikutes. Taastada läbivajunud põrandad, paigaldada uued sarnased olemasolevate põranda lauad. Vanad põranda- ja laelauad säilitada ja restaureerida. Vigastused parandada ning puitpõrandad puhastada, lihvida ja värvida. Põrandad töödelda kulumiskindlamaks ja kergesti hooldavateks, värvida linaõlivärviga või õlitada. Laelauad on hästi säilinud. Vana värv on soovitatav eemaldada ja katta linaõlivärviga. Sisseehitatud kapid võimalusel säilitada

ajastupärase atmosfääri hoidmiseks. Kapid saab kasutada kommunikatsioonide varjamiseks ja mahutamiseks nii, et juhtmed ja torud ei reostaks seinapindu. Olemasolevad wc-d lammutada ja ehitada uued duširuumid. Tapeet on suures osas niiskuskahjustustega, katki, kulunud ja määrdunud. Seetõttu võib olemasolevad tapeedid eemaldada ning asendada sobiva, ajastutruu tapeediga või krohvida lubikrohviga ja värvida. Laed krohvida lubivärviga ja värvida. Restaureerida ühes elutoas säilinud stukk karniis ja rosetiga lagi.

KOKKUVÕTE

Objekti tehnilise seisukorra hindamisel on tulnud ette meeldivaid ja ebameeldivaid üllatusi. Iga objekti külastus on lisanud autorile väljakutseid juurde. Objektiga töötades on autor veendunud originaalkehandi, kui kõige väärtuslikuma, säilitamise ja selle restaureerimise võimalikkusest. Objekti originaalkehandi maht tuleb säilitada tervikuna. Selle küljest ei tohi eemaldada ehitusosi, viimaste hulka kuuluvad ka kõik välisviimistluses olevad originaalsed detailid. Aknad, ukSED ja fassaad tuleb restaureerida eelnevates alalõikudes kirjeldatud viisidel. Kogu fassaad väärib restaureerimist, säilitada tuleb maksimaalselt originaalset puitmaterjali. Erilist tähelepanu tuleb pöörata esifassaadi restaureerimisele, kõiki detaile tuleb käsitleda äärmise ettevaatlikkusega. Profiile ei tohi kahjustada, nende kuju peab säilima, asendada need koopiatega äärmisel juhul, näiteks pehkinud puidu asendamine uue puiduga. Asendatud erineva väljanägemisega ehitusosad ja detailid tuleb välja vahetada olemasolevate originaalide koopiadena. Kahekorruselise elamu puhul on säilinud palju Lenderi majale omaseid autentseid materjale, hooneosaid ja detaile, mida tuleb väärtustada, säilitada ja restaureerida. Kasutada ajastutruid materjale ja viimistlusvõtteid.

Illustratsioon 65. Vaade majale lõuna poolt.

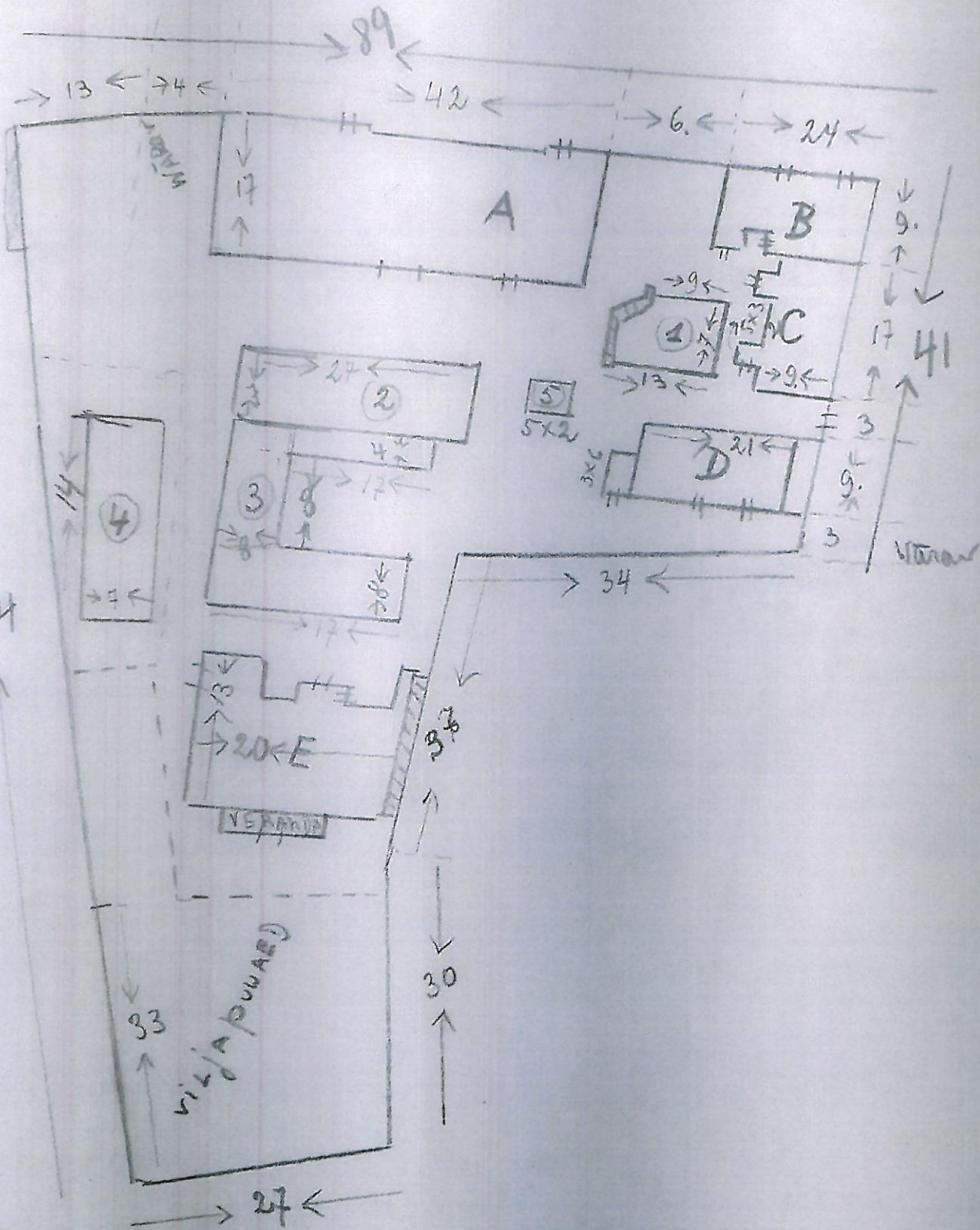
KASUTATUD KIRJANDUS JA TEISED ALLIKMATERJALID

1. Tallinna Kesklinna rajoonis Paldiski mnt. nr.3 ja Kevade tänava nr.2 nurgal asuva kinnistu nr.189 mõõtmise tehniline kaust. Tallinna Linnaarhiiv. TLA. R-412.1.647
2. Toimik 24730 Paldiski mnt 3A/ Kevade tn. Tallinna Linnaarhiiv. TLA.R-413.5.23879
3. Paldiski mnt. nr.3 ja Kevade tänava nr.2 hoonete asendiskeem. Tallinna Linnaarhiiv TLA. R-413.5.23879
4. Kinnistu 189 detailandmed. Kinnistute register. Rahvusarhiiv EAA.2840.12136, EAA.2840.1.2137
5. Tallinna Tehnikaülikool. Ehitusteaduskond, Eesti eluasemefondi puitkorterelamute ehitustehniline seisukord ning prognoositav eluiga. Uuringu lõpparuanne. 2011 a. https://www.mkm.ee/sites/default/files/puitkorterelamute_uuring.pdf 28.03.2020.
6. Claudia Valge. Ajalooliste puithoonete fassaadide värvilahendused kassisaba asumis. Bakalaureustöö. Tallinn 2015
7. Vikipeedia. Kassisaba. [https://et.wikipedia.org/wiki/Kassisaba_\(Tallinn\)](https://et.wikipedia.org/wiki/Kassisaba_(Tallinn)) 28.03.2020.
8. Reedik Saarmann. Käsikirja ümbertrükk 1998 a. Omaniku arhiiv.
9. Illustratsioonid 1, 2. <https://xgis.maaamet.ee/ky/78401:101:1181> Märts 2020
10. Illustratsioonid 3-65. Sergei Anohhin. Fotod. Märts 2020

LISAD

- Lisa 1. Majavalduse plaan enne 1939 a.
- Lisa 2. Tallinna kruntide ja hoonete kirjelduse majaleht. 10 märts 1937 a.
- Lisa 3. Hoone tehnilise seisukorra kirjeldus. 1937 a.
- Lisa 4. Inventariseerimise teateleht. 1951 a.
- Lisa 5. Asendiskeem. 1988 a.
- Lisa 6. Esimese korruse plaan. 1988 a.
- Lisa 7. Teise korruse plaan. 1988 a.
- Lisa 8. Lõige A-A. 1988 a.
- Lisa 9. Lõige B-B. 1988 a.
- Lisa 10. Ruumide eksplikatsioon. 1988 a.
- Lisa 11. Inventariseerimise teatis nr. 8733. 7 oktoober 1991 a.
- Lisa 12. Tallinna Linnavalitsuse korraldus. 1 august 1994 a.
- Lisa 13. Tallinna Hooneregistri teatis. 26 oktoober 1994 a.
- Lisa 14. Reedik Saarmann käsikirja ümbertrükk. 1998 a.
- Lisa 15. Kinnistu andmete väljatrükk Tallinna Linnaarhiivist. 25 märts 2020 a.

Baltiski m

Kurators

110

Kohapeal täidetud

Tallinna Linna Statistikabüroo.

5 linnajagu, kvartaali nr. 4
Kinnistusnumber 189

Kirjeldaja: W. Thomson

Tallinna kruntide ja hoonete kirjelduse
MAJALEHT.

1. Maja asukoht Paldiski / Kordese tänav nr. 3/2
 2. Majaomaniku nimi või nimetus: Karl Saarmann
 3. Maja märk plaanil: C
 4. Suurus: pikkus 17 m, laius 9 m, pindala 153 m², kordade arv 2
 5. Ehitusplaani kinnitamise aasta: — Arhitekti nimi: —
 Millal ehitatud? — Juurde ehitatud? — Ümber ehitatud? —
 6. Kindlustatud: ja või ei: — Kui kõrgesti? kr. saata maja A
 Kui kindlustamata, siis ligikaudne väärtus kr. —
 7. Seinte materjal: telliskivi, betoon, paekivi, segamaterjal —
 Tulumüür —

Katus.

8. Katuse vorm: viil-, kelp-, poolkelp-, murdviil-, murdkelp-, murdpoolkelp-katus?
 (Keerukamad katusevormid joonistada erilehele)
 9. Materjal: kivi, plekk, papp, puu, õlg? — Värv? muud
 10. Ülikud 2
 11. Uugad —
 12. Korstnaid: 2

Hoone kere.

13. Põhijoonise tüüp: ruudik, siruk, vilak, nurgik, kargik, kurmik
 14. Kõrgustüüp: lambik, tõmbik, püstik, torn
 15. ~~Seinte materjal ja ehitusviis~~
 16. Puuhoone välisvooder: laud, krohv, papp
 17. Hoone kere värv Kollane
 18. Kuupalju sissekäike? 2 Kus? Kõik hoovist
 Peasissekäik, kus seinas? hoovist
 19. Akende arv esiküljel ühes reas 8
 20. Seinte ulged? —
 21. Seinte taanad? —
 22. Seinte muud iseäraldused: —

Korterid.

23. Korterite arv majas
- 8

	M a j a k o r d									Märkusi	
	Keldri- ja poolkeldri	I	II	III	IV	V	VI	VII	Põd- aingu		Kokku
1) Elukortereid		4	4							8	
2) Vabakutseliste vastu- võturuume											
3) Tööstusettevõtteid											
4) Käsitööstusettevõtteid											
5) Kaubandusettevõtteid											
6) Kontoreid ja büroosid											
7) Ühingute, seltside, koo- lide jne. ruume											
8) Muid											

(asula nimetus)

Invent. Nr.

Hindamisakt Nr. 31

3.5/2
(tähistus asendiplaanil)

kohta Paldiski / Lõunede 3/2
(tänav, maja ja krundi Nr.)

Indeksite arv

I. Üldiseid andmeid hoone kohta.

M. R. J. S.

Hoone

omanik
kasutaja

hoone peamine otstarve indeksite järgi Elamu

hoone peamine kasutamine indeksite järgi Elamu

hoone ehitamisaasta 1917 U/P indeksite järgi

hoone kordade arv indeksite järgi 2

hoonele on olemas indeksite järgi (keldri-, katuse- või mansardkord)

II. Hoone heakorrasedmed (ja, ei).

Veevärk	Kanaliseerimine	Vannid (tk)			Gaas	Telefon	Raadio	Kütteseadmed			Liftid (tk)		Mehhaaniline ventilatsioon	Jooksvate muudatuste sissekandja allkiri	
		Puidu küttega	Elektri boileriga					Ahjud	Kesk-kütte	plaidid	Inimeste veoks				
3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
ei	ei	ei	ei	ei	ei	ei	ei	ei	ei	ei	ei	ei	ei		

III. Hoone põhi- ja kõrvalosade pindade ja mahtude arvutamine.

Nimetus	Pindade arvutamine välispindade järgi	Pind m ²	Kõrgus m	Maht m ³
2	3	4	5	6
Elamu	$(9,45 + 8,53 : 2) \times 16,30$	146,5	6,01	880
Keldri koda	$2,95 \times 3,36$	8,3	6,31	52
Kõrvalkoda	$3,50 \times 3,46$	8,6	6,31	54

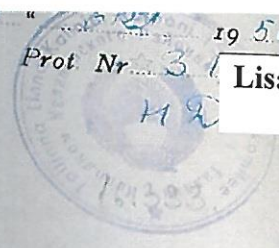
IV. Hoone indeks

Lisa 3.1

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Jrk Nr. Nr.	Elementide nimetus	Elementide kirjeldus (materjal ja konstruktsioon)	Tehnilise seisukorra kirjeldus	Elementide osasus tüüpilise kohta	Hindkoefitsient	Elementide sused hinnal hoone kohta	Elementide k vuse %	Elementide k kogu hoone %	18. kulu Elerid (100)
1.	Alus	paas, 0,82, maha tõst sõidurid	naabid	8.	980	0,6	30	30	
2.	Välis- ja kapitaalseinad	paas, 0,82, maha tõst sõidurid, 80% puit, 20% paas	paasid, naabid, puitseinad	4.	100	4.	30	1,0	
3.	Seinte väliskate	vaadusmaterjalid, 80%	paasid	4.	980	0,6	30	1,2	
4.	Seinte sisekate	paasid	paasid, kivi, puitseinad	4.	100	4.	80	3,2	
5.	Katus	paasid	paasid	5.	100	5.	50	3,5	
6.	Laed koos konstruktsiooniga	paasid, 0,82, maha tõst sõidurid	paasid, kivi, puitseinad	151	980	0,6	30	0,5	
7.	Põrandate kate	paasid, 0,82, maha tõst sõidurid	paasid, kivi, puitseinad	4.	100	4.	50	3,0	
8.	Vaheseinad	paasid	paasid	3.	100	3.	30	0,9	
9.	Trepid (ilma seinteta)	paasid	paasid	1.	100	1.	50	0,5	
10.	Aknad	paasid, 0,82, maha tõst sõidurid	paasid, kivi, puitseinad	8.	100	8.	50	4,0	
11.	Uksed	paasid, 0,82, maha tõst sõidurid	paasid, kivi, puitseinad	7.	100	7.	50	3,5	
12.	Kütteseade				7.				

Teateleht

registreeritava majavalduse kohta

Majavalduse asukoht Sallimaes, Sallimaes vaipena
 Põhihoonete loetelu Paldiski mnt. 16-3 / Sõnadi tän. 11-9 end. krep. Nr. 189 - Saaremaa
 Omanik end. kinnitusregistri järele üks kolmeosalistest kinn. samaväärne osalt Jannu ja
Harb. Jüri ja Sõmie ja Saarmann maatüki suurus 4792 m² - Saaremaa

Õiguste üleminekute järjekord majavalduse suhtes (viitega dokumentidele) Sallimaes
õigustid H. Saarmannilt 6.10.51 R.K.M. otsusel 25. septembril 1940 a. otsusel
6.10.51 Sõntaja 1940 a. - 13-127

Esitatud dokumentide täielik loetelu, millised tõendavad praeguste valdajate õigusi
õigustid H. Saarmannilt 6.10.51 R.K.M. otsusel 25. septembril 1940 a. ja Sallimaes
õigustid Sõntaja 1940 a. otsusel 10-13. detsembril 1944 a. otsusel

Valdaja asutise, ettevõtte või organisatsiooni täpne nimetus või üksikkodaniku
 perekonna-, ees- ja isanimi Sallimaes Linna Saunade ja Puhumajade Siin.

Kaasvaldajad ja nende osade suurused ei ole

8. Valdusõiguse liik (riigi-, kooperatiiv-ühiskondlik, isiklik omand või hoonestusõigus)
Riigiomand.

9. Millisesse fondi kuulub: Kommunikaaliteerit fond.

10. Muud teated Samal vundil asub mnt. Sõnt. kinnisvõtte õigustid

11. Inventariseerimise büroo arvamus Maajavaldis kuulub Sallimaes Linna Saunade
ja Puhumajade Siini valdusse.

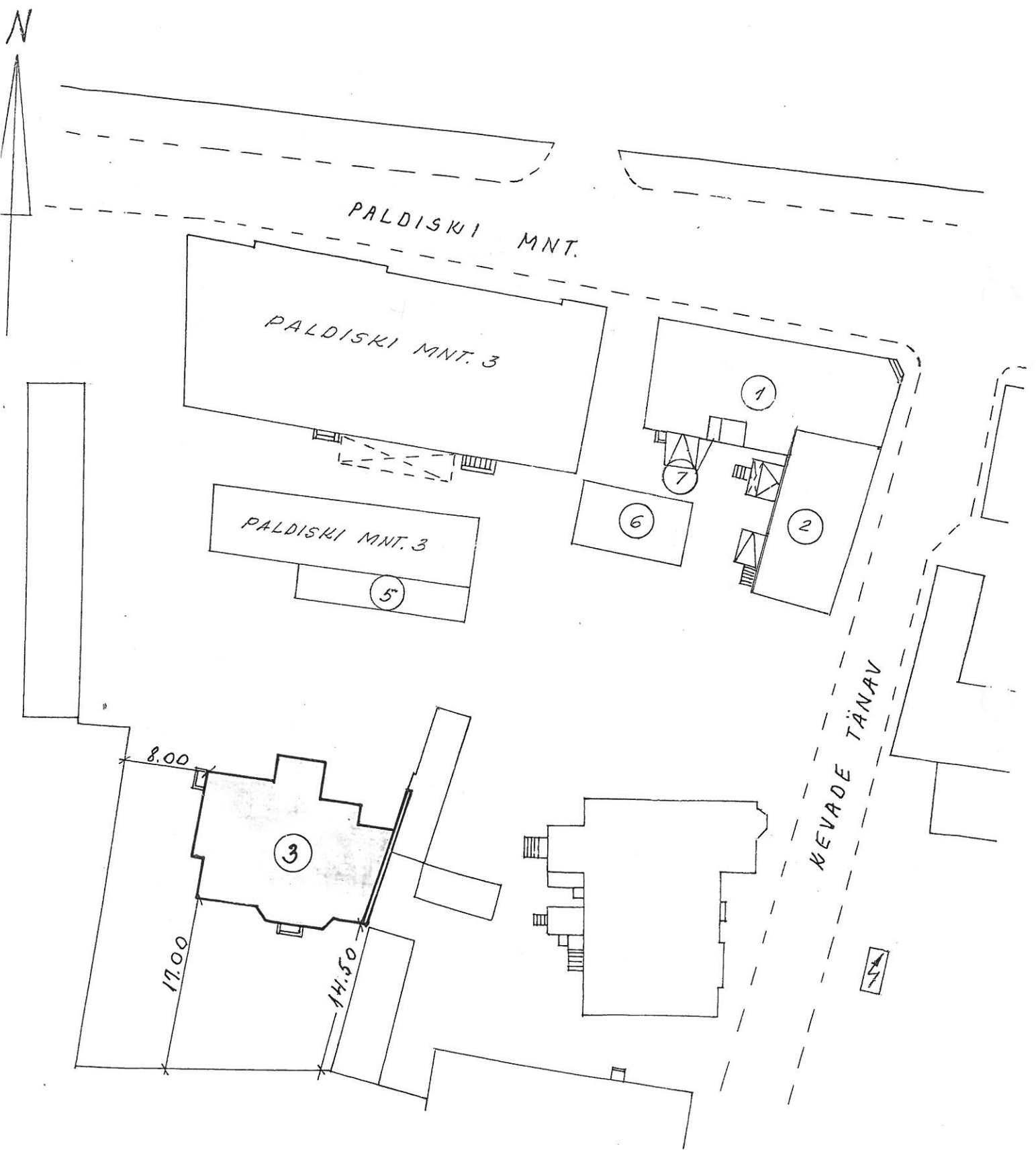
12. KMO või Elamutevalitsuse esindaja arvamus Esitatud dokumentide põhjal arvas
Siinida majavaldus omust 11 kohalt.

4 " septembril 19 51 a.

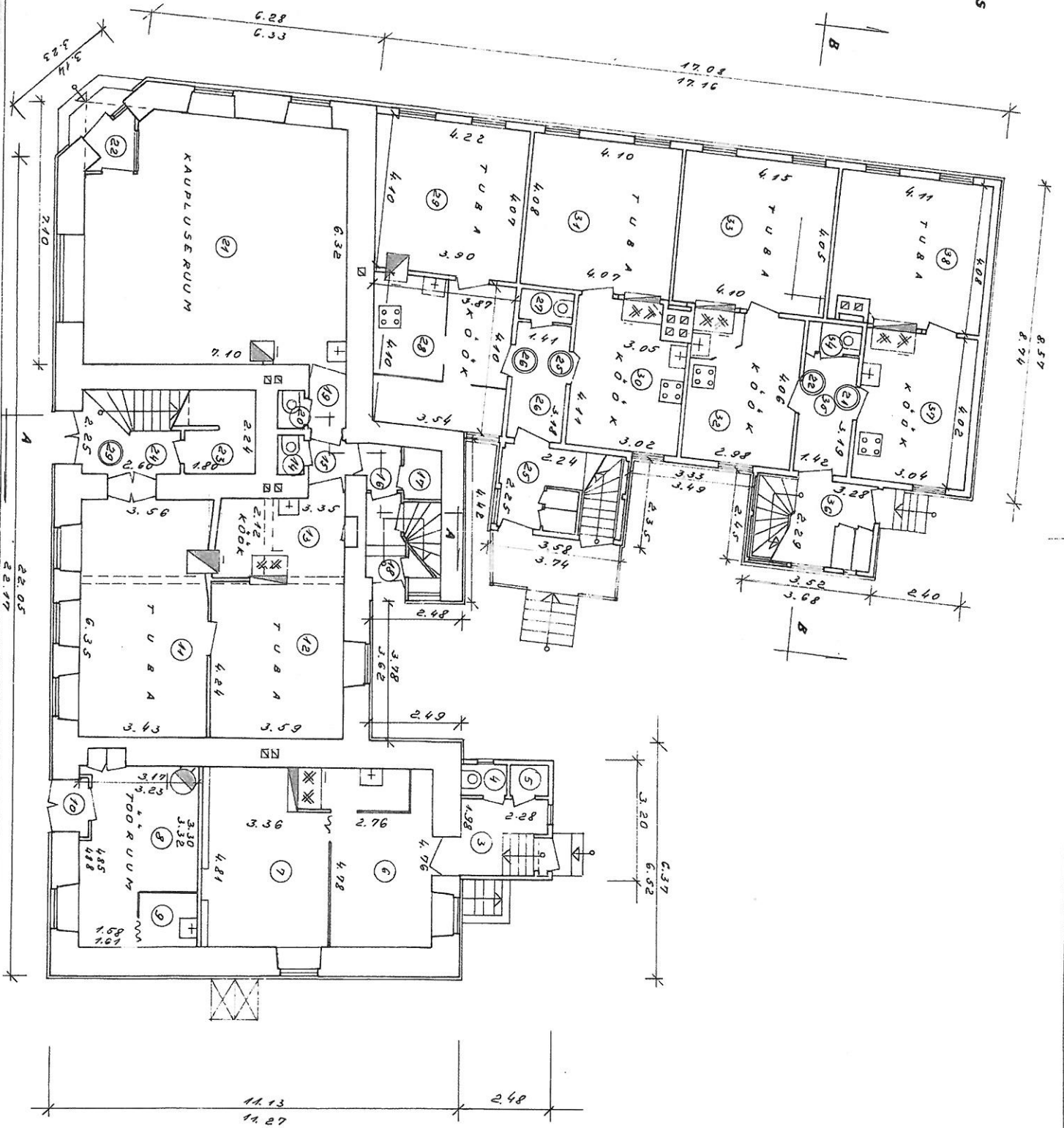
[Signature]
 Inventariseerimise Büroo juhataja:

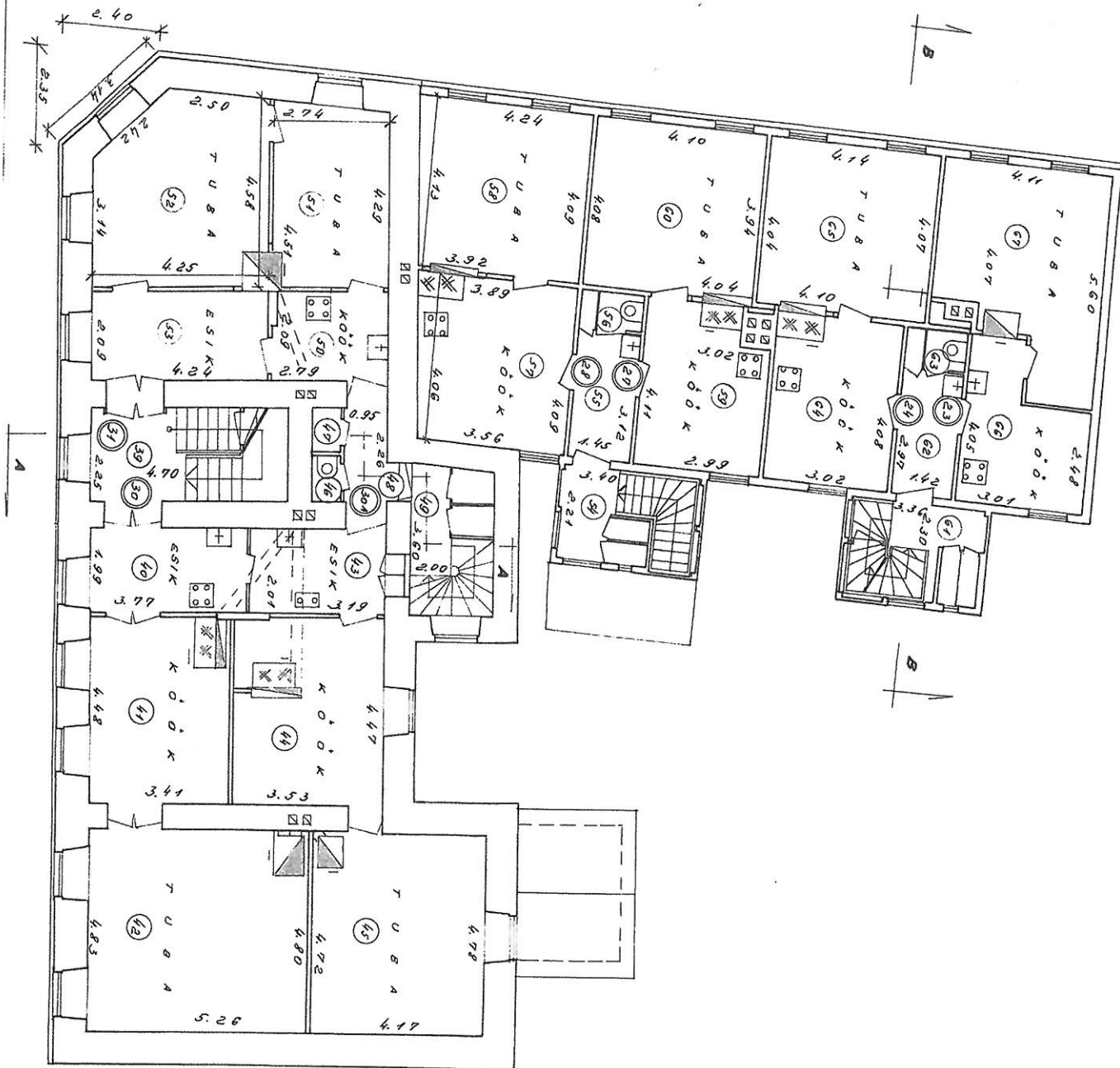
KMO või Elamutevalitsuse esindaja: *[Signature]*

ASENDISKEEM

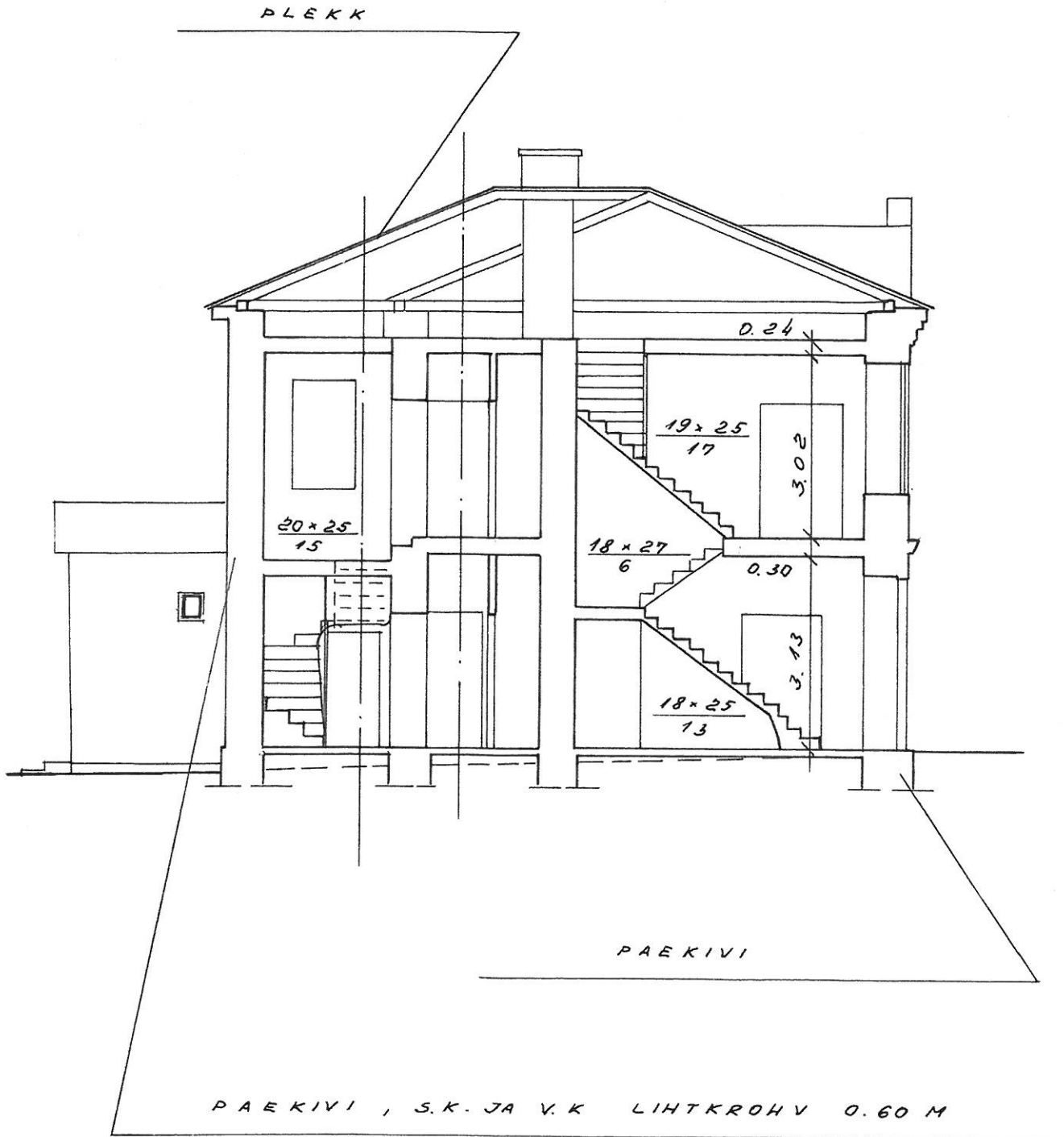
ESIMENE KORRUS

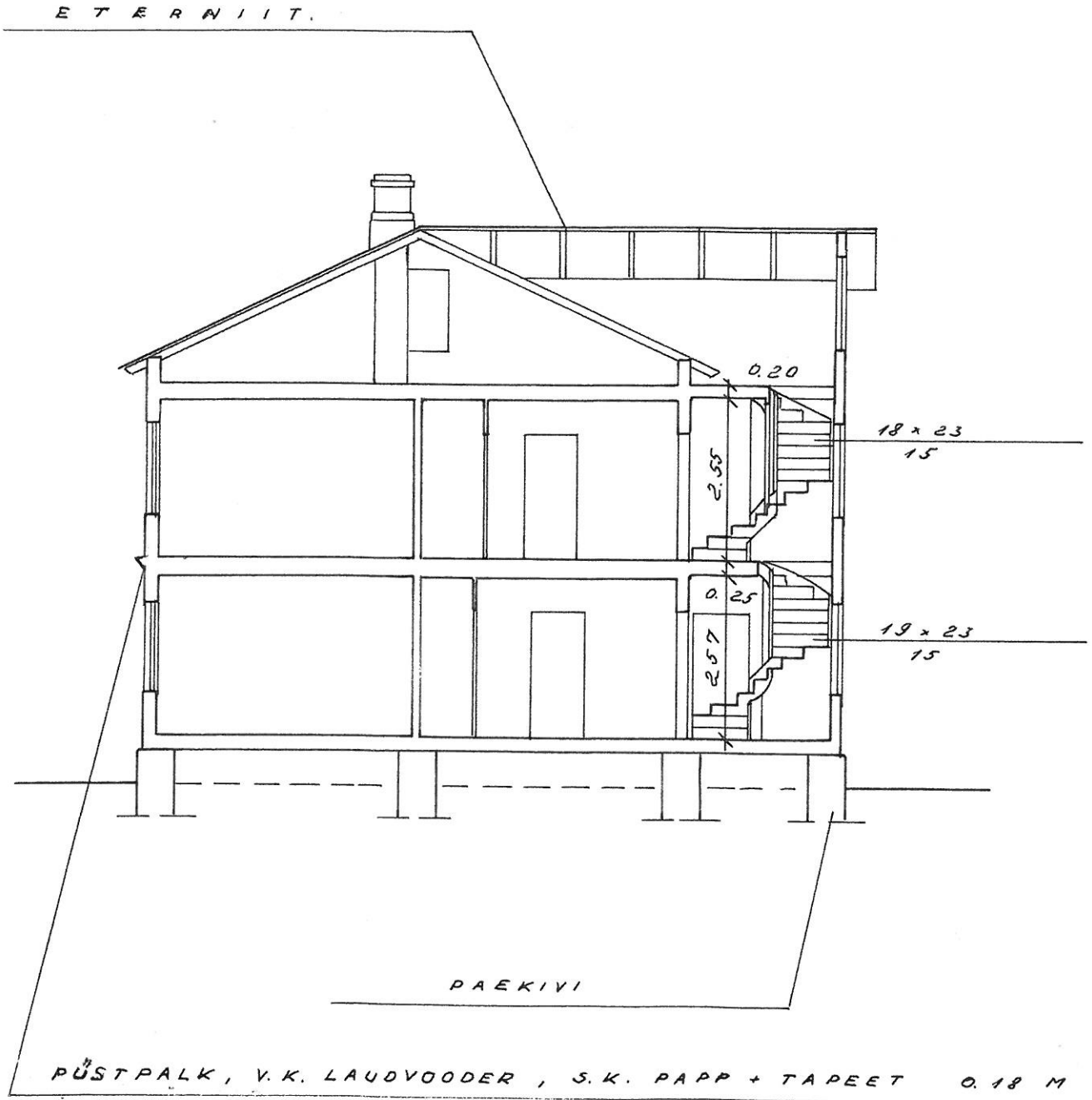

18/6

LÕIGE A - A

LÕIGE B - B

TALLINNA TIB	M/V ASUKOHT: TALLINN, PALDISKI MNT / KEVADE TN. 3/2					
JÕONIS:	ASENDISKEEM, KELDRIKORRUS, ESIMENE KORRUS, TEINE KORRUS; LÕIGE A - A, LÕIGE B - B					
KONTROLLIS	<i>N. Vene</i>	V. VENE	10. 02. 88	TOIM. NR. 8733	LEHT NR. 1	MÕÖT 1:500

TALLINNA TEHNILISE INVENTARISEERIMISE BÜROO

M/V ASUKOHT : TALLINN, KALININI RAJON, PALDISKI MNT./KEVADE TN. 3/2

M/V VALDAJA : LILLEKÜLA EEV

EHITUSE NR.	EHITUSE NIMETUS	PÕHIKOR- RUSTE ARV	VÄLISSEINTE MATERJAL	K A T U S E			EHITUSALU- NE PIND M ²	HOONE MAHT M ³	TÄISEHITA- TUD PIND M ²	MÄRKUSED
				KATTE- MATERJ.	KALLE KR.-S	PIND M ²				
X	ELAMU	2	KIVI	PLEKK	20	299	239	1734	250	
2	ELAMU	2	PUIT	ETERNIIT	25	200	160	892	173	
3	ELAMU	2	PUIT	ETERNIIT	25	289	231	1234	244	
4	KUUR	1	PUIT	ETERNIIT	20	176	141	375	165	
5	KUUR	1	PUIT	ETERNIIT	20	65	52	135	52	
6	KUUR	1	PUIT	ETERNIIT	20	83	66	168	66	
7	KUUR	1	PUIT	ETERNIIT	20	5	4	8	4	
				KOKKU:			893	4546	954	

KRUNDI PIND : M²; KASUTATAV MAA-ALA M²; TÄISEHITATUD %

BÜROO PEAINS:	<i>[Signature]</i>	P. LILL	06.02.88	INV. TOIM.	LEHT NR. 3/7R	MÕÖT
KONTROLLIJA	<i>[Signature]</i>	V. VENE	10.02.88	NR. 8733	LEHTEDE ARV: 3	1:500
PLAANISTAJA	<i>[Signature]</i>	M. HAABLEHT	02.02.88	TÖÖ NR. K-356/87	19 FORMAATI	1:100

Ruumide eksplikatsioon

KORTERI NR	RUUMI NR.	RUUMI NIMETUS	PINNA ARVUTAMISE AVALDUS	HOONE ÜLDPIND M ²					MARKUSED	
				KOKKU	SELLEST					
					ELURUUMIDE ÜLDKASULIK	ELAMUS	MITTE-ELAMUS	KASULIK		TEENINDAV
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
HOONED NR. 1 JA NR. 2										
KELDRIKORRUS										
1	KELDER		$4.80 \times 3.21 + 1.76 \times 0.30 + 1.40 \times 0.40 + 0.25 \times \overline{5} \times 1.40^2$	15,0					15,0	
2	RESUKÖÖK		$4.78 \times 0.05 - 1.90 \times 0.40 - 1.09 \times 1.51 - 0.25 \times \overline{4} \times 1.90^2$	23,7					23,7	
KOKKU:				38,7					38,7	
ESIMENE KORRUS										
3	KODA		$1.98 \times 2.28 - 1.10 \times 1.15$	3,2	3,2			3,2	3,2	
4	WG		1.22×0.84	1,0	1,0			1,0	1,0	
5	PANIPAİK		0.84×1.00	0,8	0,8			0,8	0,8	
6	KÖÖK		$(4.78 + 4.76) : 2 \times 2.76 + 0.33 \times 1.02 - (1.06 + 1.40) \times 0.06$	13,4	13,4			13,4	13,4	
7	TUBA		$(4.81 + 4.79) : 2 \times 3.36 - 1.08 \times 1.20 - (2.70 + 1.25) \times 0.20$	14,0	14,0	14,0		14,0		
KRT. 32 :				32,4	32,4	14,0		32,4	18,4	
8	TÖÖRUUM		$4.85 \times 1.58 + 3.30 \times 1.59 - 0.30 \times 1.80 - 0.33^2 \times \pi + (0.52 + 0.50) \times 0.43$	12,5				12,5	12,5	
9	RHETUSRUUH		1.54×1.42	2,2				2,2	2,2	
10	KODA		1.62×0.33	0,5				0,5	0,5	
8-10 KOKKU:				15,2				15,2	15,2	
29	11	TUBA	$6.35 \times 3.43 - 0.19 \times 0.88 : 2 + 0.13 \times 0.90 : 2 - 0.67 \times 0.63$	21,3	21,3	21,3		21,3		
12	4		$3.59 \times 4.24 - 1.05 \times 0.04$	15,2	15,2	15,2		15,2		
13	KÖÖK		$3.35 \times 2.12 - 0.93 \times 0.54 - 1.05 \times 0.05 + (0.70 + 2.12) : 2 \times 0.23 - 0.21 \times 0.63$	6,7	6,7			6,7	6,7	
14	HC		0.97×0.63	0,6	0,6			0,6	0,6	
KRT. 29 :				43,8	43,8	36,5		43,8	7,3	
15	ESIK		0.97×0.97	0,9					0,9	
16	4		$(1.18 + 1.24) : 2 \times 0.97$	1,2					1,2	
17	PANIPAİK		$(1.38 + 1.28) : 2 \times 0.98$	1,3					1,3	

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
18	KODA	$2.28 \times 0.97 + (1.10 + 0.94) : 2 \times 0.13$		2,3						Lisa 10.2
19	ESIK	0.96×0.97		0,9			0,9	0,9		
20	WC	0.96×0.63		0,6			0,6	0,6		
21	KAUPLUSE- RUUM	$(6.32 + 7.10) : 2 \times 7.10 -$ $- 1.80 \times 1.84 : 2 - 1.37 \times 1.40 : 2 -$ $- 0.50 \times 0.70$		44,7			44,7	44,7		
22	KODA	$1.22 \times 1.24 : 2$		0,8			0,8	0,8		
		KAUPLUS KOKKU :		47,0			47,0	47,0		
23	PANIPAİK	$2.24 \times 1.80 - 0.08 \times 0.95 - 0.14 \times$ $\times 0.92$		3,8						3,8
24	TREPIKODA	2.60×2.25		5,9						5,9
25	KODA	$2.25 \times 2.24 - (1.24 + 1.02 + 1.24) \times 0.08 -$ $- 0.86 \times 0.03$		4,7						4,7
26	ESIK	3.18×1.41		4,5						4,5
27	WC	0.83×1.41		1,2						1,2
26	28	KÖÖK	$(3.54 + 3.87) : 2 \times 4.10 - 0.60 \times 0.19 -$ $- (2.92 + 1.78) \times 0.05$	14,9	14,9			14,9	14,9	
	29	TUBA	$(4.07 + 4.10) : 2 \times (4.22 + 3.90) : 2 -$ $- 0.60 \times 0.42$	16,4	16,4	16,4		16,4		
		KRT. 26 :		31,3	31,3	16,4		31,3	14,9	
25	30	KÖÖK	$4.11 \times (3.05 + 3.02) : 2 - 0.55 \times 1.08 -$ $- 1.00 \times 0.75$	11,2	11,2			11,2	11,2	
	31	TUBA	$4.08 \times (4.10 + 4.07) : 2 - 1.01 \times 0.11$	16,6	16,6	16,6		16,6		
		KRT. 25 :		27,8	27,8	16,6		27,8	11,2	
22	32	KÖÖK	$4.06 \times 2.98 - 0.58 \times 1.08 -$ $- (0.89 + 0.64 + 0.90) \times 0.03$	11,4	11,4			11,4	11,4	
	33	TUBA	$4.05 \times (4.15 + 4.10) : 2 - 0.09 \times 1.10$	16,6	16,6	16,6		16,6		
		KRT. 22 :		28,0	28,0	16,6		28,0	11,4	
	34	WC	1.09×0.76	0,8						0,8
	35	ESIK	$3.19 \times 1.42 + 0.32 \times 0.76$	4,8						4,8
	36	TREPIKODA	$3.28 \times 2.29 - (1.06 \times 2 + 1.00) \times 0.03$	7,4						7,4
21	37	KÖÖK	$4.02 \times 3.04 - 0.53 \times 1.09$	11,6	11,6			11,6	11,6	
	38	TUBA	$4.08 \times 4.11 - 0.64 \times 0.86 -$ $- (0.07 + 0.10) : 2 \times 1.16$	16,1	16,1	16,1		16,1		
		KRT. 21 :		27,7	27,7	16,1		27,7	11,6	
		ESIMENE KORRUS KOKKU:		292,0	191,0	116,2		62,2	253,2	113,6

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
			TEINE KORRUS							
										Lisa 10.3
	39	TREPIKODA	$4.70 \times 2.25 - 1.49 \times 0.14$	10,4						10,4
30	40	ESIK	1.99×3.77	7,5						7,5
	41	KÖÖK	$4.48 \times 3.41 - 1.20 \times 0.80 - 0.10 \times$ $\times 0.09$	14,3	14,3				14,3	14,3
	42	TUBA	$4.83 \times 5.26 - 1.05 \times 0.76$	24,6	24,6	24,6			24,6	
			KRT. 30 :	46,4	38,9	24,6			38,9	24,8
30A	43	ESIK	2.01×3.19	6,4						6,4
	44	KÖÖK	$4.47 \times 3.53 - 0.59 \times 1.04 - 0.05 \times$ $\times 0.80 - 0.21 \times 1.20 - 0.10 \times 0.43$	14,8	14,8				14,8	14,8
	45	TUBA	$(4.78 + 4.72) : 2 \times 4.17 - 0.70 \times 0.60$	19,4	19,4	19,4			19,4	
			KRT. 30 ^A	40,6	34,2	19,4			34,2	29,2
	46	WC	1.10×0.68	0,7						0,7
	47	PANIPAİK	0.68×1.04	0,7						0,7
	48	ESIK	2.26×0.95	2,1						2,1
	49	TREPIKODA	$(3.60 + 3.42) : 2 \times 2.00 - (1.66 + 1.02 \times$ $\times 2) \times 0.05$	6,8						6,8
31	50	KÖÖK	$2.09 \times 2.79 - 0.83 \times 0.12$	5,7	5,7				5,7	5,7
	51	TUBA	$(4.29 + 4.51) : 2 \times 2.74 - 0.84 \times 0.20$	11,9	11,9	11,9			11,9	
	52	"	$4.58 \times 4.25 - 1.75 \times 1.84 : 2 - 0.78 \times$ $\times 0.61$	17,4	17,4	17,4			17,4	
	53	ESIK	2.09×4.24	8,9	8,9				8,9	8,9
			KRT. 31 :	43,9	43,9	29,3			43,9	14,6
	54	TREPIKODA	$3.40 \times 2.21 - (1.15 \times 2 + 1.00 \times 2) \times 0.05 -$ $- 0.12 \times 0.10 \times 4 - (1.18 + 2.32) \times 0.10$	6,9						6,9
	55	ESIK	$3.12 \times 1.45 + 0.37 \times 0.89$	4,9						4,9
	56	WC	1.06×0.89	0,9						0,9
28	57	KÖÖK	$(3.89 + 3.56) : 2 \times (4.06 + 4.09) : 2 -$ $- 0.59 \times 1.06$	14,6	14,6				14,6	14,6
	58	TUBA	$(4.09 + 4.13) : 2 \times (4.24 + 3.92) : 2 -$ $- 0.10 \times 1.17$	16,7	16,7	16,7			16,7	
			KRT. 28 :	31,3	31,3	16,7			31,3	14,6
27	59	KÖÖK	$(2.99 + 3.02) : 2 \times 4.11 - 0.71 \times 0.99 -$ $- 0.58 \times 1.00$	11,1	11,1				11,1	11,1
	60	TUBA	$(3.94 + 4.08) : 2 \times (4.04 + 4.10) : 2 -$ $- 0.10 \times 1.15$	16,2	16,2	16,2			16,2	
			KRT. 27 :	27,3	27,3	16,2			27,3	11,1

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
	61	TREPIKODA	$3.36 \times 2.30 - (1.13 + 1.39) \times 0.08 -$ $- 1.31 \times 0.03 - 0.10 \times 0.12 \times 6 -$ $-(1.13 + 1.47) \times 0.09$							
										Lisa 10.4
	62	ESIK	$2.97 \times 1.42 + 0.47 \times 0.93$	7,2						7,2
	63	WC	0.93×0.93	4,7						4,7
				0,9						0,9
24	64	KÖÖK	$4.08 \times 3.02 - 0.58 \times 1.14$	11,7	11,7					11,7
	65	TUBA	$(4.07 + 4.04) : 2 \times (1.14 + 4.10) : 2 -$ $- 0.08 \times 1.15$							11,7
				16,6	16,6	16,6				16,6
			KRT. 24:	28,3	28,3	16,6				28,3
23	66	KÖÖK	$4.05 \times 3.01 - 1.57 \times 1.70$	9,5	9,5					9,5
	67	TUBA	$4.11 \times 4.07 + 1.59 \times 1.58 - 0.31 \times$ $\times 0.90 - 0.62 \times 1.07$	18,3	18,3	18,3				18,3
			KRT. 23:	27,8	27,8	18,3				27,8
			TEINE KORRUS KOKKU:	291,8	231,7	141,1				231,7
			HOONED 1 JA 2 KOKKU:	622,5	422,7	257,3	62,2	484,9	303,0	
			HOONE NR. 1:	344,1	193,2	123,8	62,2	255,4	158,1	
			HOONE NR. 2:	278,4	229,5	133,5		229,5	144,9	
			HOONE NR. 3							
			ESIMENE KORRUS							
35	1	KODA	1.80×0.73	1,3	1,3					1,3
	2	ESIK	4.42×1.80	8,0	8,0					8,0
	3	PANIPAİK	1.18×1.79	2,1	2,1					2,1
	4	TUBA	$6.50 \times 3.75 - 1.09 \times 1.94 - 0.07 \times$ $\times 1.04 - 0.70 \times 0.30$	22,0	22,0	22,0				22,0
	5	"	$4.47 \times 2.40 - 0.61 \times 0.17$	10,6	10,6	10,6				10,6
	6	KÖÖK	$(1.89 + 1.85) : 2 \times 3.50 - 0.68 \times$ $\times 0.98 - 0.06 \times 0.14 - 0.04 \times 0.26$	5,9	5,9					5,9
			1-6 KOKKU:	49,9	49,9	32,6				49,9
	7	ESIK	$4.08 \times (1.67 + 1.70) : 2 - 1.13 \times$ $\times 0.72$	6,1						6,1
	8	WC	1.10×0.69	0,8						0,8
35	9	ESIK	$(1.53 + 1.66) : 2 \times 4.22 + (0.87 + 1.53) : 2 \times$ $\times 0.91 - 0.56 \times 0.94$	7,3	7,3					7,3
	10	KÖÖK-TUBA	$(4.06 + 4.02) : 2 \times 5.87 - 0.55 \times 0.94 -$ $- 0.24 \times 1.06 - 0.12 \times 0.27$	23,0	23,0	23,0				23,0
			9-10 KOKKU:	30,3	30,3	23,0				30,3

TEATIS nr. 8733

hoonete ja ehitiste kuuluvuse ja maksumuse kohta Tallinna Tehnilise Inventariseerimise Büroo majavalduste registri ja inventariseerimise toimiku järgselt

Vara, asukohaga Tallinnas, Paldiski mnt./Kevade t. nr. 3/2

mille maatüki suurus on andmed puuduvad
 Vara, mis koosneb seisuga 1952.a. viis elamut ja kõrvalhooned,
 seisuga 1971.a. neli elamut ja kolm kuuri, seisuga 1988.a. kolm
 elamut ja neli kuuri.-- 2) Elamust saunaga ja kuurist.--

ja mille tegelik väärtus 1971 a. hindamisakti järgi rbl. 100.233.-- kasutab riikliku
 valitsus ja Teeninduskombinaat "KIIR" omandi õiguse alusel Tallinna Linna-

olles selle omandanud natsionaliseeritud ja avaldatud ENSV Teataja 1940-
 13-127 ja ENSV Teataja 1940-47-537-547. ENSV Rahvakomissaride
 Nõukogu otsused 25.09.1940. ja 22.11.1940. kinn. reg.nr. 189-I Toompea
 järgselt omanik oli Sarman, Karl-Teodor Tõnise p. (üks kolmekorruselise
 kivist saunahoone-elamu ja kõrvalhoone) Teise hoonete koosseisu kohta
 endine omanik teadmata (üks 2-koor.elamu, kolm 2-korr.puitelamut ja üks
 1-korr. puitelamu) Varal lasuvad kohustised ja võlad: Märgitud on, et hooned
 natsionaliseeritud ENSV RKN poolt 22.11.1940.

ARKUSED:

solev teatis on antud kod. Saarmann, Helmi

kohase avalduse põhjal, esitamiseks vajaduse korral

õiguse eest on tasutud rbl. 4.40 kv. nr. 3606 järgi.

07. oktoober 1991 a.

Tehnilise Inventariseerimise Büroo juhataja

Tehn. arhivaar

TALLINNA LINNAVALITSUS

KORRALDUS

1. august 1994 nr. 1621 -k

Paldiski maantee 3 / Kevade tänav 2
asuvate hoonete tagastamine

võttes aluseks õigusvastaselt võõrandatud vara tagastamise
ja kompenseerimise Tallinna linnakomisjoni 3.mai 1993 otsuse
nr. 595,

1. Tagastada Paldiski maantee 3 / Kevade tänav 2, endisel
kinnistul nr. 189, asuvad hooned, välja arvatud hoone nr.3
lisatud skeemil, Helmi Saarmann'ile, Reedik Saarmann'ile,
Valentina Saarmann'ile ja Kiira Lõhmus'ele võrdsetes
mõttelistes osades.

2. Punktis 1 nimetatud isikutel sõlmida ühe kuu jooksul
korralduse vastuvõtmise päevast arvates lepingud Keslinna
Valitsusega elanike teenindamisega seotud sauna, töökoja,
juuksuri ja kaupluse ruumide kasutamise kohta senisei
sihtotstarbel viie aasta jooksul arvates vara üleandmise
akti allakirjutamise päevast ja Tallinna Kultuurimälestiste
Inspeksiooniga Paldiski maantee 3 hoonele kehtestatud
kaitseriimi nõuete täitmise kohta.

3. Keslinna Valitsusel ja Tootmiskoondisel "Kiir" kanda
pärast punktis 2 nimetatud lepingute sõlmimist hooned (välja
arvatud hoone nr.3 lisatud skeemil) oma bilansist maha ja
anda punktis 1 nimetatud isikutele aktiga üle.

4. Tallinna Hooneregistril registreerida hoonete omandi-
õiguse üleminek vastavalt punktile 1.

5. Korraldus jõustub vastuvõtmisest.

Tiina Kitsing
Juriidilise osakonna juhataja
linnasekretäri ülesannetes

TALLINNA HOONEREGISTRI MUNITSIPAALETTEVASTE

26. oktoober 1994 a.

TEATIS nr. 8733

hoonete ja ehitiste kuuluvuse ja maksumuse kohta

asukohaga Tallinnas Paldiski mnt 3/ Kevade tn. 2
 alle maatüki suurus on andmed puuduvad

ra, mis koosneb 1) admin.hoonest; 2) kahest elamust ja kolmest
 kurist; 3) elamust, saunast ja kuurist

mille tegelik väärtus on ----- a. bilansitõendi

rgi EEK ----- kasutavad

asomandi õiguse alusel:

Besti Teaduste Akadeemia, Ökoloogia Instituut

Tallinna Linnavalitsus —

Teeninduskombinaat "Kiir"—

les selle omandanud

Tallinna Linnavalitsuse korraldusega nr.943-k 23.08.1993.a.

Majavaldus on natsionaliseeritud ENSV Rahvakomissaride Nõukogu

tsusega 22.11.1940.a. ning avaldatud ENSV Teatajas

340-47-547-537

Besti NSV Kommunaalmajanduse ja Elanikkonna Elukondliku

eenindamise Ministri käskkiri nr. 544 22.12.1962.a.

al lasuvad koormatiseid:

Keelde, areste ei lasu

KUSED:

avalduse endine omanik kinnistu nr. 189 II-Toompea põhjal oli

-Teodor SAARMAN.

olev teatis on antud Tallinna Linnavarade Ametile

ekohase avalduse põhjal

Arhivaar:

Kays

Mida tean Paldiski mnt 3/Kevade 2 majade ja krundi ajaloo kohta

Kui minu vanavanaisa, Tõnis Saarmann (1855 – 1913), kes elatus tol ajal peasjalikult pandimaja pidamisest Sauna tänavas, Kassisaba agulise endale krundi ostis (1891/92), oli sellel 5 maja. Kaks maja olid kivist ja kolm puust. Kokku oli neist tollal 38 korterid (üks kuue-, kaks nelja-, kolm kolme-, kümme kahe- ja 22 ühetoalist). Majadest on praeguseks lammutatud üks kivimaja (2 korteriga) umbes 1921-1922 a., maha põletati 1 maja (20 korteriga) 1982 mai kuus ja ühest algselt 4 korteriga elamust on tehtud bürooruumid Ökoloogiainstituudile. Kaks tollaegset maja kivimaja (5 korteriga) ja puumaja (8 korteriga) on praeguseks alles.

1910 alustati saunamaja ehitusega ja 1911 sügises sai valmis. Selle maja 1 korrusel oli 4 sauna, keldris kuurid ja kaks ühetoalist kojamehekorterit. Teisel korrusel oli esialgu 3, kolmandal 4 ja neljandal 9 korterit. Praeguseks on kõik suuremad korterid ühiskorteriteks tehtud. Pärast natsionaliseerimist (1941 & 1944) anti saunamaja esialgu saunade ja pesumajade Trusti kätte, mis hiljem moondus teenindusfirmaks „Kiir“. Ülejäänud majad olid majavalitsuse hallata.

Reedik Saarmann

(kirjutatud ca 1998)

Kinnistu nr 189

Hüpoteegiringk. Toompea II

Nimetus

KINNISTU ADRESSID				
Tänav	Maja	Tla	Eaa	
Paldiski	3	☒	☐	
Kordese	2	☒	☐	
Paldiski	3	☐	☒	
Kordese	2	☒	☐	

MAALIIK				
Maaliik	Suurus	Ühik	Tla	Eaa
Eramaa	838	Ruutsüld	☒	☒
Kirikumaa	192	Ruutsüld	☐	☒
Kirikumaa	349,18	Ruutsüld	☒	☐

LIITMINE/LAHUTAMINE						
Lah.	Kinnistu	Suurus	Ühik	Kuupäev	Maaliik	Tla Eaa
☐	185	15718	Ruutsüld	1.11.1902	linnamaa	☐ ☒

KAARDID				
Viide/leidandmed	Aasta	Märkus	Tla	Eaa
805.1.157	1937		☒	☐
2840.1.2137	1911		☐	☒

VIITED	
Viide	Millele
2840.1.2136 toimik	KINNISTU
2840.1.2137 toimik	KINNISTU

NATSIONALISEERIMINE				
Otsustaja	Kuupäev	Kellelt	Dokument	Tla Eaa
RKN	22.11.1940	Karl -Theodor Saarmann	ENSV Teataja 1940. 51. 591.644	☒ ☐
		Karl Saarmann	R-1.6-I.3009	☒ ☐

TEHINGUD

TEHING märkimata

Tehingu
sisu

Tehingu kuupäev

Kinnistamise kuupäev 22.5.1879

TLA EAA

Nimi	Tehingu osalised Eesnimi	Omandas	Tla	Eaa
		Pauly		☒

TEHING märkimata

Tehingu
sisu

Tehingu kuupäev

Kinnistamise kuupäev 17.8.1882

TLA EAA

Nimi	Tehingu osalised Eesnimi	Omandas	Tla	Eaa
		Anderson	Carl	☒

TEHING kohtuotsus/määrus

Tehingu
sisu

Omandas, osaliselt päriliku obrokiõigusega, osalt avalikul sunnimüügil Tallinna Ringkonnakohtu määruse põhjal 07.09.1891.a. 26110 rubla eest Tõnis Jegori p. Saarmann.

Tehingu kuupäev 7.9.1891

Kinnistamise kuupäev 9.11.1891

TLA EAA

Nimi	Tehingu osalised Eesnimi	Omandas	Tla	Eaa
		Saarmann	Tõnis	☒

TEHING testament

Tehingu
sisu

Omandas, osaliselt täisomanduseks, osalt päriliku obrokiõigusega, testamendi põhjal Karl-Theodor Tõnise p. Saarmann.

Tehingu kuupäev

Kinnistamise kuupäev 30.5.1914

TLA EAA

Nimi	Tehingu osalised Eesnimi	Omandas	Tla	Eaa
		Saarmann	Karl	☒

TEHINGUD

TEHING märkimata

Tehingu sisu Osaline otsekohene omanik on Eesti Vabariik.

Tehingu kuupäev

Kinnistamise kuupäev 7.5.1927

TLA EAA

TEHING õiguste taastamine

Tehingu sisu

Tehingu kuupäev 18.2.1943

Kinnistamise kuupäev 6.11.1943

TLA EAA

Nimi	Tehingu osalised			
	Eesnimi	Omandas	Tla	Eaa
Saarmann	Karl	☒	☐	☒